

Referat

Søndag 7. april

NNN LANDSMØTE 2013
7.-11. APRIL - OSLO KONGRESSENTER
Det 24. ordinære landsmøte

**SYNLIG
TRYGG
STERK**

- fellesskap i hverdagen

Dagsreferatene

For hver landsmøtedag skrives det referat av alt som skjer på landsmøtet. Referatene vil inneholde alle taler og innlegg fra talerstolen, fremsatte forslag, innstillinger og alle vedtak. Hovedinnledninger vil som regel gjengis i sin helhet når det foreligger manus. Øvrige innlegg fra landsmøtedelegatene vil bli referert på en slik måte at hovedinnholdet og konklusjonene gjengis i en konsentrert form.

Dagsreferatene vil bli lagt ut på nettbrettene hver kveld så fort de foreligger fra referentenes side. Referatene skal ikke behandles på landsmøtet og skal ikke kommenteres fra talerstolen. Men det er viktig at delegatene selv kontrollerer hvordan innleggene deres er gjengitt. Hvis noen har vesentlige bemerkninger eller korrigeringer til de foreløpige dagsreferatene, kan de skriftlig gi uttrykk for dette gjennom epost til hovedansvarlig, Geir Øvrevik, på epostadresse: gso@gmail.no. Oppgi «rettelser» som tema.

Alle relevante innvendinger eller rettelser vil bli tatt hensyn til ved den endelige redigeringen av dagsreferatene og protokollen. Rettelser angående dagsreferatet fra siste landsmøtedag, torsdag 11. april, kan sendes også etter landsmøtet – med frist frem til 30. april.

Godt landsmøte!

Geir Øvrevik

Olav Kobbeltveit

Landsmøtets åpning søndag 7. april

Dagsordens pkt. 1. Åpning av landsmøte

NNN-Landsmøtet startet søndag 7. april presis kl. 14.00 med kulturprogram.

Det kulturelle åpningsprogrammet var i stor grad preget av sang og spenstig dans. Først ute var Jannike Kruse, som fremførte en morsom monolog om det hun mente kunne være matkjedenes forsøk på å lansere nye matretter – med hestekjøtt som heftig ingrediens. Men som hun påpasselig poengterte, det ser ikke ut til at det matkjøpende publikum applauderer.

Stand up-komiker Nils Ingar Aadne tok en rask gjennomgåelse på forskjellen mellom lønnsforhandlinger i det brutale nord og på det blide Sørlandet, med innlagte spark til våre nye landsmenn fra Sverige. Mest applaus fikk imidlertid dansekompaniet fra Oslo Streetdance Studio, under kyndig ledelse av Kimhye Iversen. Resten av den spenstige gruppen besto av Ragnhild Hagen, Julie Lund, Kine Andersen, Erik Lundstad og Steffen Kristoffersen.

I siste sangnummeret hadde Jannike Kruse fått assistanse av de tre NNN-sangerne Magnus Hestegrei, Oddgeir Finstad og Asle Tronstad. Teksten, som tok til orde for å vise sitt sanne jeg, var skrevet av Hans Petter Thøgersen og melodien komponert av Svein Gundersen. Akkompagnementet ble profesjonelt håndtert av Svein Dag Hauge, gitar, Børre Flyen, trommer, Geir Langslet, tangenter og Dag Anders Sandell på bass. Andre bakspillere var Jacob Hultgren, videoprodusent, Tormod Fuglestad, rekvisitør, Kjetil Aavik, lys, Olav Johansen, lyd og Frode Myksvoll, lyd.

Presentasjonen av forbundets verdier – på skjerm – tok Janne Halvorsen og Mikael Johansen seg av. Synlig, trygg og sterk var stikkord som preget samtalen, og som skal gjøre Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund til en enda mer slagkraftig organisasjon.

Regien på åpningsprogrammet hadde *Terje Havrøy* fra AOF. En åpenbart godt fornøyd forbundsleder Jan-Egil Pedersen avrundet med røde roser til hele ensemblet.

MINNETALE VED FORBUNDSLEDER JAN-EGIL PEDERSEN

Forbundslederen holdt følgende minnetale:

I følge våre tradisjoner så stopper vi opp ved åpningen av våre landsmøter for å minnes våre fagforeningskamerater som har gått bort i denne perioden (tenner et stearinlys).

Fagbevegelsens drivkraft og styrke er solidaritet og kameratskap. Generasjoners slit, pågangsmot og usvikelige innsats for arbeiderbevegelsens idealer har sikret vår velferd.

De aller fleste gjør denne jobben i stillhet, og de fleste går bort uten stor oppmerksomhet.

Jeg skal nevne en person her som nylig har gått bort og det er Rolf Svestad. Rolf ble innmeldt i LO i 1951 som 20 åring og oppnådde 62 års medlemskap. Han døde 24. januar i år.

Rolf var aktiv i fagbevegelsen i hele sitt liv. Han var tillitsvalgt på et lite bakeri i Trondheim. Leder av Trondheim bakeri og konditoriforening i mange år. Han satt i LO sitt representantskap i flere perioder, var medlem i forhandlingsutvalget for bakerne og var medlem i NNN sitt Landsstyret fra 1985 til 1997. Vi minnes Rolf Svestad som et stort og godt forbilde for oss alle.

Jeg skal ikke nevne noen flere navn, men jeg vil også nevne den forferdelige tragedien som rammet oss alle 22. juli i 2011. Dette var et angrep på våre verdier og hva vi står for i denne bevegelsen. Jeg vil markere dette ved å lese et dikt av Rudolf Nilsen som heter «Bekjennelsen» og der er hentet fra hans første diktsamling «På stengrunn»:

Det er ingen mening med livet!

***Du sier: Vi fødes og dør,
men er det et mål for det hele,
en hensikt med alt det vi gjør?***

Jeg kjenner en mening med livet.

***Det er at du gjør din plikt
i stort og i smått mot din klasse –
i handling, i tanke og dikt.***

Jeg kjenner en mening med livet.

***Det er i de navnløses hær
å kjempe for arbeiderklassen
med tanke og sang og gevær.***

Jeg vil be landsmøtet reise seg og minnes alle de av våre medlemmer som har gått bort i perioden, og som gjennom sine bidrag, små eller store, har bidratt til vår felles samlede innsats.

– Vi gjør dette med ett minutts stillhet.

Forbundslederen foreslo at man reiste seg under den påfølgende allsang: «De unge slekter».

LEDERENS ÅPNINGSTALE

Kamerater – gode venner - kjære alle sammen

Jeg har igjen gleden av på vegne av landsstyret å ønske dere alle – landsmøtedelegater, gjester fra inn og utland, hjertelig velkommen til vårt forbunds landsmøte.

NNN ble stiftet 1. november 1923 ble NNN stiftet. Vi er derfor 90 år. Men med historie som går for enkelte bransjer 130-140 år tilbake. Jeg vil derfor åpne med å vise et bilde i fra det konstituerende landsmøte. Vi har mye å takke disse for. Derfor vil jeg åpne med å gratulere og gi disse en klapp.

NNN sitt landsmøte er en stor og viktig begivenhet, det er her vi skal utforme vår politikk og fremtid. 185 delegater og landsstyre skal gjennom noen hektiske dager nå diskutere innkomne forslag og konkludere på hva som skal være forbundets politikk i de neste fire år.

Vi skal også ha valg for å bekle alle de viktige posisjonene som er i dette forbundet. Vi har lagt et omfattende arbeid i forberedelsen av landsmøtet og vi håper og tror at vi vil få mange godediskusjoner.

I morgen vil LO-leder Roar Flåthen innlede til debatt om den faglige situasjon.

Tirsdag kommer statsminister Jens Stoltenberg for å innlede om den politiske situasjon.

Onsdag blir det en temadag om «Mat og drikkevareindustrien som en fremtidsrettet næring».

Her vil vi både legge frem en rapport I fra NILF (Norsk Institutt for Landbruksforskning) og vi vil få fire sentrale innledere fra bransjen: konsernsjef Åge Korsvold fra Orkla, styreleder i FHL og driftsdirektør i Norway Pelagic, Gunnar Domstein, konserndirektør i Nortura, Egil Olsvik, og styreleder og eier i Asko, Torbjørn Johanneson.

Her blir det både paneldebatt og mulighet for salen til å engasjere seg.

Det er også en litt spesiell dag å åpne landsmøte på. Det som er situasjonen er at det foregår meglings borte på riksmeglers kontor mellom LO og NHO. Hvis ikke det blir enighet om dette innen klokken 24.00 i kveld, så kan det bryte ut storstreik i morgen. NNN har i første omgang varslet plassfratredelse for hele Bryggerinæringen.

Dette er en velorganisert bransje, så det regner jeg med skal gå bra, selv om tillitsvalgte vil være her. Det er ikke uten grunn at vi valgte denne bransjen. Dette ligger nå i meglers hender, og vi får håpe at vi får et resultat i kveld. Men om det skulle bli nødvendig, så skal ingen tvile på at vi er klare. Så dette blir en hektisk uke. Og jeg oppfordrer alle til å delta aktivt i debattene.

Gode venner!

Vi har landsmøte i et år hvor det også er et annet viktig jubileum. Det er 100 år siden kvinner fikk stemmerett i Norge. Gratulerer til dere alle sammen.

På dette området har Norge vært fremst i verden og var det første land med full allmenn stemmerett for kvinner. Det at vi har hatt sterke kvinner med meninger, har også vært med på å utforme den norske politikken.

Denne statistikken dokumenter dette på en god måte og viser andelen kvinner som er ute i arbeidslivet. Her ligger vi på topp. Her fremstår alle de nordiske land i særklasse. Det er et stort pluss for samfunnet at så stor andel deltar i arbeidslivet.

Dette er ikke tilfeldig, og skyldes mange år med kamp. Jeg vil nevne full barnehagedekning og fødselspermisjon med lønn. Og i fjor sørget Fellesforbundet for at vi alle fikk 14 dagers pappapermisjon med lønn inn i tariffavtalene.

Vi kan også se i denne salen at kvinner er godt representert. Og det er en glede at vi ser at kvinneandelen øker i antall representanter fra 23 % i 2009 til 33% i år. Men det er med dette området som alle andre at det kreves engasjement for å komme videre. Og ikke minst at vi har politiske partier som vil det samme som oss.

Derfor vil jeg minne om at det er stortingsvalg til høsten. Et valg som blir svært viktig for alle, og ikke minst for NNN og sine medlemmer. Dette handler om hvilken vei vi ønsker at dette samfunnet skal utvikle seg videre.

Gode landsmøte!

Det er ikke noe særlig tvil om, at det blåser en høyrevind over landet. Ut fra meningsmålingene så har dette ikke sett lovende ut, og jeg må si at dette er et stort paradoks.

NNN er et partipolitisk nøytralt forbund, men vi har tradisjon for at vi i løpet av uken vedtar både en politisk uttalelse og bevilger penger til de partiene som landsmøtet mener vil føre en politikk som våre medlemmer er tjent med. Og det er nettopp det spørsmålet vi må stille oss: Denne regjeringen eller en regjering med Høyre og Fremskrittspartiet?

I fjor høst så stilte vi følgende spørsmål til våre tillitsvalgte på våre klubb og avdelingsleder konferanser. Hva er vi egentlig misfornøyd med? For hvis vi ser på de overordnede tingene i et samfunn, så scorer vi jo på topp i alle sammenligninger:

Av FN er vi igjen kåret til verdens beste land å bo i.

- Vi har ca. 3 % arbeidsledighet i Norge. EU nærmere 11 %
- Arbeid til alle er jobb nummer 1
- Høy sysselsettingsvekst siden 2005
- Reallønnsøkning på nesten 30 % de siste 10 år
- Gode velferdsordninger, sykelønn, ledighetstrygg
- Gode tiltak fra regjeringen mot sosial dumping. De har jo levert alt vi har bedt om. Men som LO-lederen sa i representantskapet i februar: Vi finner jo stadig også på noe nytt.

Men det som var gjennomgangstonen på våre konferanser, var sykehus, vegbygging og boligpolitikk. Og man skal ikke underslå at det er mange utfordringer i disse sektorene, men jeg kan ikke skjønne at privatisering vil løse dette.

Vi har for et par måneder siden sett fra England hva ensidig fokus på økonomi og budsjett fører til. Folk både sultet og tørstet i hjel på dette pleiehjemmet. Vi så et eksempel for to år siden her i Oslo kommune med et sykehjem som Adecco drev, hvor en kynisk utnyttelse av ansatte var resepten for å drive effektivt og billig. Vi kan ikke mene at det er en slik utvikling vi vil ha.

Det er selvfølgelig utfordringer, ting er ikke perfekt. Sykehus/eldre og vei er jo saker som media elsker, og jeg er ikke i tvil om at Akersgata gjør dette ganske bevisst for de har bestemt seg for å få skiftet regjeringen.

Det er jo snart ikke en sending hvor ikke media greier å finne en sak som regjeringen får skylda for. Jeg har tenkt på det mange ganger når jeg ser og hører nyheter. Bor vi i det samme landet? Hvis man finner det minste å kritisere, så er det garantert hovedoppslag i beste sendetid.

Det siste året knapt oppslag om hva som er bra, at så mange er i jobb osv. Jeg ber hver enkelt kjenne etter, har vi det så galt?

Så til bolig. Mange er opptatt av boligpolitikk og her er det store utfordringer, det har blitt utrolig vanskelig for unge i dag å etablere seg i boligmarkedet og her har det oppstått et klart klasseskille imellom de som har foreldre som kan hjelpe til og de som ikke har den muligheten. Her må regjeringen komme med tiltak, for dette kan vi ikke lenger sitte å se på.

- Det må bygges flere boliger
- Det må lages gunstige etableringsordninger for ungdom
- Jeg mener at Husbanken må få en mye større rolle i dette.

Det ble lagt frem en ny boligmelding før påske med mange gode forslag, og jeg er spent på den videre oppfølging og hva som blir de konkrete tiltak.

Gode venner!

Høyres politikk ble synliggjort for et par måneder siden da de presenterte hvordan de skulle ta vekk formueskatten. Forslaget innebærer at Norges rikeste får to millioner hver i skattelette. Det synes jeg er ganske avslørende i forhold til hvilken retning de ønsker å gå. Og det er ikke noe rart at disse karene her gir opp til 1 million hver av egen lomme i støtte til Høyre.

De får jo to tilbake!

Kamerater dette kan ikke være hva vi ønsker.

Kjære landsmøte!

Hvis vi ser på viktige saker for oss i denne 4 års perioden, så har vi fått til mange ting som er bra spesielt for NNN:

- Vi har fått til et bra permitteringsregelverk for fiskeindustrien
- Vi fikk opprettet et matkjedeutvalg og vi er veldig spent på oppfølgingen i Lovutvalget som skal legge frem sin innstilling 1 mai.
- En Mat og -landbruksmelding med store ambisjoner som er bra for våre medlemmer
- Endring og forsterkning i tollvernet fra 1. januar (les Svenske brødre/Journalister – stalinister - lever godt med det.)

Jeg må kommentere to av disse sakene:

Først til saken om matmakt og lovutvalg. Honnør til Oslo og Akershus avdelingen, *Lars Iver Wiig, Erik Hagen og Jostein Aukland* og alle andre som tok dette initiativet til politisk streik. Og det var mange tusen NNN medlemmer over hele landet som var med denne dagen.

Hyggelig med beskjeden utenfor Stortinget om at Lovutvalget blir nedsatt.

Dette området får vi utfordre Stoltenberg på til tirsdag hvor vi må understreke hvor viktig det er å få på plass et lovverk om **God Handelsskikk**, og jeg tror at dette med eierskapsbegrensning må bli et sentralt tema for å begrense dagligvarekjedenes makt.

Situasjon har jo ikke blitt noe bedre etter at ICA gikk til Norgesgruppen med innkjøp og distribusjon. Nå ligger dette hos Konkurransetilsynet, og jeg er spent på resultatet. NNN sammen med LO og andre forbund, mener at vi må få dette regulert gjennom eierskapsbegrensning og begrensning i markedsandel. Dette kravet er fremmet for de rette instanser.

Når det gjelder toll, så ble dette en helt utrolig historie i media. Jeg registrerte jo hvem som var i mot. Det var Høyre, Fremskrittspartiet, Hegnar og deler av NHO. I tillegg så kunne man jo se at media tok standpunkt ut fra måten ting var vinklet på.

Jeg vil si at den største trusselen på dette området altså våre egne politikere på høyresiden, de som setter Norge i et merkelig lys og fyrer oppunder parlamentarikere i andre land med sine angrep, og gir «mat» til journalister som elsker dette.

Jeg var på kongressen til NNF hos min gode venn Ole den uken hvor dette raste som verst i media. Jeg spurte han om denne saken og han svarte at han ikke engang hadde hørt om den. I slike saker ser man godt de politiske skillelinjene, og for våre medlemmer ber jeg de spesielt merke seg denne saken.

Den store forskjellen ligger jo i om han har tro på at markedet skal styre alt, eller at vi skal ha politikere som vil legge rammer som er bra for oss, og som vil styre utviklingen.

Jeg så på Dagsnytt 18 for en stund tilbake en debatt om fradrag på skatten for fagforeningskontingenten. Arbeiderpartiet vil som kjent øke denne muligheten. Begrunnelsen er jo at de tror på det samme som oss; de ønsker et organisert arbeidsliv og at flest mulig er organisert. Det er jo det vår samfunnsmodell er bygget på.

Fremskrittspartiet var imot, ikke overraskende. Men jeg registrerte veldig godt hva Høyre sa. De hadde kommet til at de kunne beholde nåværende sats. Men begrunnelsen var noe helt annet. De sa: Det var så mange som var organisert at de kunne alltid beholde den. Ikke noen tanker der om at de ønsker at folk organiserer seg, og at de har tro på det organiserte arbeidsliv og trepartssamarbeid som samfunnsmodell.

Gode venner!

Vi i NNN har hatt mange eksempler på bedrifter som vi mener driver med sosial dumping. Ett eksempel er bedriften Sekkingstad i Hordaland, som gjennom ulike tiltak og omorganisering nå fortsetter med sin forskjellsbehandling av norske og polske arbeidere.

Som Sekkingstad har protokollert i møter med oss, har bedriften forskjellsbehandling som forutsetning for sin drift. De har brukt firmaet «Coopers and Lybrand», et amerikansk konsultentselskap for å finne frem til denne modellen, som også må sies å være ren fagforeningsknusing. Alle tillitsvalgte burde grøsse på ryggen hvis et slikt selskap kommer inn i bedriften.

Dette er et eksempel på en egoistisk eier som kun tenker på egen lommebok og ikke ser andre verdier. Denne bedriftseieren er ingen samfunnsbygger, men en trussel mot vår måte å organisere samfunnet på. Hvilke våpen har vi i forhold til slike bedrifter?

Vi har et hovedvåpen, og det er det lokale engasjement, og å organisere oss godt, ha skolerte tillitsvalgte som har kompetanse og tør å stå opp mot det som skjer ute i bedriftene; det er kun igjennom det at vi har mulighet.

Regjeringen leverer til oss på tiltak mot sosial dumping, og vi har gode tariffavtaler. Men det hjelper ikke hvis vi ikke har lokale tillitsvalgte som bruker den redskapen vi har fått. Og det ble fremmet nye tiltak rett før påske. Vi får kollektiv søksmålsrett når det er tvil om innleien er lovlig. For det er tøft for enkeltpersoner å gå til søksmål i slike tilfeller. Arbeidstilsynet får også nå anledning til å gi bøter oppad til over 1 million kroner for de arbeidsgiverne som ikke følger opp pålegg.

Det vi ønsker oss nå er et enklere regelverk for å allmenngjøre tariffavtalene. Fiskeindustrien er et område vi ønsker å allmenngjøre, og vi har satt i gang den jobben. Men det er et omfattende arbeid, og det kreves mye dokumentasjon slik som dagens regelverk er.

En av NNNs store utfordringer, er at vi må øke organisasjonsgraden i de bedriftene som vi har problemer med. Det er gjennomgående at det er de bedriftene med lav organisasjonsgrad og lavt lønnsnivå, vi har de største utfordringene med.

Vi må derfor i kommende periode i samarbeid med avdelingene, bruke betydelig mer ressurser på lokal medlemspleie og oppsøkende virksomhet.

Våre store og tradisjonelle industribedrifter rasjonaliserer og antall medlemmer vi har hatt der blir færre. Dette gjør at medlemstallet har hatt en svak trend nedover. Denne trenden må vi snu og som sagt være villig til å bruke betydelige ressurser på, for vi har et stort potensial i flere bransjer.

Gro Harlem Brundtland sa en gang at «Alt henger sammen med alt». Jeg synes måten vi har organisert dette samfunnet på, med det vi kaller «Den Norske Modellen», illustrerer dette, og at det har vært særdeles vellykket.

Forutsetningen for dette er sterke parter i arbeidslivet og en regjering som ser verdien av det og vil jobbe sammen med oss og ikke mot oss. Først og fremst sterke parter i arbeidslivet. Både på arbeidstakersiden og arbeidsgiversiden, og jeg vil understreke **arbeidsgiversiden** for det er vanligvis ikke det vi er mest opptatt av. Men jeg sier tenk dere en situasjon hvor vi ikke hadde en motpart som kunne representere arbeidsgiverne. Men at vi måtte lage avtaler med hver enkelt bedriftseier.

For dette er virkeligheten de opplever i mange europeiske land. Det er i Norden vi har systemet med bransjevise kollektive avtaler.

I fjor fikk NNN en utfordring ved at Felleskjøpet meldte seg inn i Spekter. Spekter er en arbeidsgiverorganisasjon som ikke vil akseptere kollektive bransjevise avtaler, men kun bedriftsvise. De er nå ute for å få flere bedrifter til å melde seg inn til dem. Jeg får si som *Tor Arne Solbakken* i LO sa før påske. «Spekter er Fremskrittspartiets drøm».

Dette er noe vi må ta et oppgjør med i LO-fellesskapet. Like viktig er jobben vi gjør, og at vi bevarer et sterkt LO med forhandlingsrett. Jeg tror heller ikke det er mange LO i verden som har en slik stilling i samfunnet som det norske LO har.

Dette er det vi kaller den nordiske modellen. I LO er det repr.skap som legger rammene for lønnsoppgjørene både i offentlig og privat sektor. Og LO kan fortsatt føre forhandlinger på vegne av oss alle, når vi har felles krav og ofte i samarbeid med myndighetene. Det er ikke mange land som har det slik og som ikke minst har en motpart som matcher dette.

Den tredje parten som er staten representert ved regjeringen, har en avgjørende rolle, og her er det noen viktige verdivalg som blant annet dreier seg om hvilket velferds-samfunn vi skal ha. Og at de ikke minst forstår verdien

av et organisert arbeidsliv og legger forholdene til rette for dette.

Selv om Høyre som jeg sa, nå sier de ikke vil fjerne men fryse fradraget for fagforeningskontingent, så sier AP altså at de vil øke det. Dette for at vi skal bevare vår måte å organisere samfunnet på. Så alt henger sammen med alt.

Kamerater!

NNN og norsk matindustri har muligheter, både innenfor den tradisjonelle landbruksbaserte industrien og ikke minst innenfor de mulighetene som finnes innenfor sjømat. For å illustrere muligheten så sa vår fiskeriminister Lisbeth Berg Hansen nylig at det ligger et potensial til å øke eksportinntekten av norsk sjømat fra 50 milliarder til over 500 milliarder innen 2050, så her må vi være med.

Etter hvert som velstandsutviklingen øker i verden, vil det være et stort behov for mer proteinrik mat. Vi vet at det er begrenset hvor mye mer mat vi greier å dyrke på landjorden. Vi er rike på naturressurser i Norge, og vi har ikke bare olje. Vi har en helt fantastisk kystlinje og hav rett utenfor stuedøren. Norsk fiskeindustri burde ha store muligheter i fremtiden. Vi må ta ansvaret ved å være pådriver for økt satsning på forskning og utvikling for å utnytte de fantastiske mulighetene som ligger der.

Ofte blir det norske lønnsnivået brukt mot oss i mange sammenhenger, men lønnsandelen i vår industri er ikke større enn ca. 15 %, og vi er de mest produktive arbeidstagerne i hele Europa. Så med en effektiv industri med satsning på forskning, teknologi og utvikling så skal dette være mulig.

Men vi har utfordringer: Importen av mat øker til Norge. Og det er sterke krefter som jobber for mer import og mindre innenlandsk produksjon. Dette til tross for at Stortingsmeldingen om Mat og Landbruk sier at vi skal opprettholde selvforsyningen og øke vår egen produksjon med 1 % i året for å holde tritt med befolkningsveksten. Dette er et bra mål for NNN. Men som sagt: motkreftene er store.

Gode venner!

Jeg kan love at NNN skal være pådriver i forhold til hvordan denne industrien skal utvikle seg. Mat- og drikkevarereindustrien er nå den største industrigrenen i fastlands Norge. Vi representerer en næring med 46.000 ansatte og det som er helt sikkert er at vi kommer til å trenge mat også i fremtiden - mye mat.

Vi må **frem snakke** denne industrien, vi skal være stolte av det vi holder på med.

Og vi skal gjennom vårt fellesskap sørge for at våre medlemmer føler trygghet i hverdagen.

Kjære landsmøte!

Norsk matproduksjon og landbruk møter mye kritikk fra ulike hold. Det går blant annet på at vi har høye priser. Når det gjelder pris, så vil jeg si at i forhold til inntekten vår, så er ikke prisene høye. Vi ligger godt under gjennomsnittet i EU. Det viktigste med vårt system er imidlertid at vi har stabilitet i priser og produksjon.

Kamerater!

Hva var årsaken til den arabiske våren? Med opprør i Tunisia, Libya, Egypt og alle disse landene. Jo, arbeidsledighet, prisen på mat gikk kraftig opp, det ble lite mat og da blir det opprør. Det har historien vist gang på gang. Så jeg synes vi har gjort kloke valg når det gjelder vår egen matproduksjon. Vi velger stabilitet og trygghet fremfor matbørsen. Eller for å sitere Oluf Palme:

«Et hvert land som vil opptre som selvstendig, må først og fremst sørge for matproduksjon til sitt eget land».

Kloke ord!

Merking og kontroll av mat blir et område som vi må ha fokus på i tiden fremover. Jeg kan bare nevne hestekjøtt-skandalen i Europa, så viser det at her trengs det tiltak. Vi krever bedre merking av innholdet i maten, og vi vil vite hvor maten vår er produsert. Ikke bare hvilket land, men faktisk hvilket produksjonssted. Mattilsynet må styrkes.

Gode venner!

Vi har et godt utgangspunkt i denne bevegelsen og i dette landet. Jeg vet at resten av Europa ser til Norden og Norge i forhold til vår måte å organisere samfunnet på, og ved sammenligninger som blir gjort, så scorer vi bedre enn alle andre.

Når jeg treffer mine kolleger fra andre land og hører hva de sliter med og ser hva borgerlig politikk har ført til, så får jeg vondt langt inn i sjelen. Vi er etter min oppfatning i en unik situasjon.

Så er det slik at vi i NNN må uansett leve med den regjeringen som kommer og vi vil kjempe for våre medlemmer både på lønns og arbeidsvilkår, gode jobber og et godt arbeidsmiljø. Men jeg håper virkelig at vi greier å mobilisere slik at vi vinner kampen i september, og at vi får fire nye år til å utvikle dette samfunnet i den retningen som vi ønsker.

Kjære alle sammen!

En liten appell til slutt:

- Vi er NNN-folk og står samlet om vårt forbund
- Vi godtar hverandre uansett om vi har ulike politiske synspunkter og holdninger.
- Vi skal være både stolte og trygge gjennom vårt fellesskap

Vel møtt til arbeidsomme, men trivelig landsmøtedager. Jeg erklærer herved NNNs 24. ordinære landsmøte for åpnet.

GJESTENE HILSER LANDSMØTET

Forbundslederen refererte navnene på alle gjestene til landsmøtet og ba dem reise seg etter hvert, de som var til stede.

De innenlandske gjestene var:

Gerd Kristiansen LO, Finn Jota, DNA, Svein Kiran, SV, Helge Haukeland, NAF, Arve Bakke, Fellesforbundet, Anders Skattkjær, fellesforbundet, Leif Sande, Industri og Energi, Lars Johnsen, Transportarbeiderforbundet, Bjørn Mietinen, Handel og Kontor, Johnny Simmenes, Forbundet for Ledelse og teknikk, Hans Felix, El og It, Jan Davidsen fra Fagforbundet møtte med varakvinne, Liv Tørres, Norsk Folkehjelp, Tove Johansen AOF i Norge, Johnny Olsen, Odin forvaltning, Tom Hannestad, Sparebankgruppen, Ottar Karbøl, Bank 1 Oslo Akershus

De utenlandske gjestene var:

Hans Oluf Nilsson Nordisk Union, Die Wehlast Tagee, NNF Danmark, Arentoft Hanne, NNF Danmark, Holsgaard Gerald, 3 F Danmark, Lindberg Henri, Livs Sverige Lindholm, SEL Finland, Veli-Matti Kunttonen SEL, Finland, Mauno Lemettinen, SEL Finland, Harry Lanto, SEL Finland, Georg Hansen Adalsteinn, Færøya Arbeidarfelag, Baldursson Perdro Manuel, SGS Island, Diaz Jover Maria Marisol, SNTIAP, Cuba, Agapova Magdalena, Agrio Industrielle Complex, Russlands, Mellenova Slavko OZP Slovakia, Vlaisavljevic Aleksandra, GS PUT Serbia, Widenhofer Barbrio, EFFAT, Budin, IUL

LOs NESTLEDER HILSER LANDSMØTET

Forbundslederen ga ordet til nestleder i LO, *Gerd Kristiansen*, som hilste på vegne av de innenlandske gjestene. Hun roste innledningsvis forbundslederen for en god åpningstale og takket for at hun var invitert. Dere har virkelig vagt en hektisk periode for å holde landsmøte. Vi er midt i innspurten av en megling hvor fristen går ut

ved midnatt og hvor vi risikerer å komme uti en streik fra i morgen med 1600 LO-medlemmer, deriblant NNN-medlemmer i bryggerinæringen.

Det er nok derfor at de inviterte fra arbeidsgiversiden ikke er til stede i salen. Dette er en viktig megling, sa Kristiansen.

Han viste til forbundets motto for landsmøtet: Synlig, trygg, sterk. Dere gjør en viktig jobb både for næringen og for samfunnet. Dere representerer den viktigste industrien på fastlandssiden i Norge. Dere representerer 20 % av fastlandsindustrien. Vi har ennå mye ugjort når det gjelder den norske næringsmiddelstrukturen, det er mer å hente. Dere fortjener stor respekt og dere har stor innflytelse på det som skjer. Dere har stor innflytelse på det som skjer på arbeidsplassene, men dere gjør også et godt stykke politisk arbeid. Ikke minst gjennom arbeidet i Matvareutvalget har Jan-Egil vært en tydelig stemme i samfunnsdebatten. Det er viktig å ha noen som kan tale Roma midt imot. Det gjelder også innad i LO.

Dere er med på å skape verdier. Dere representerer den mest komplette kjede fra råvarer til bordet, og jeg vet at dere jobber utrettelig for å sikre industrien norske råvarer. Dere er opptatt av rammevilkårene og dere er opptatt av forskning og utvikling. Dere ønsker også en nasjonal styring av fiskeriressursene og sikring av norsk råstoff til havs og til lands. Vi står overfor store utfordringer ettersom sysselsettingen i næringen går ned. Men dere gjør en god jobb arbeider for økt organisasjonsgrad. Dette er veldig viktig både for forbundet og LO. Et nytt medlem er viktig, enten det er medlem av dette forbundet eller noe annet LO-forbund. Dere er godt organisert og arbeider motarbeider effektivt sosial dumping.

Hordalandsprosjektet deres viser at dere fikk avslørt sosial dumping i fiskeindustrien. Dere avdekket uverdige arbeidsforhold og mange eksempler på sosial dumping. Dere prioriterer også bedriftsutvikling og fagopplæring. Dette er viktig fordi kompetanse blir stadig viktigere i industrien. Kjære landsmøte. Jeg opplever at jeg møter en livskraftig 90-åring. Dere har en viktig jobb foran dere på dette landsmøtet. Dere skal i fem dager samles på valen, og jeg er sikker på at både forbundet og LO vil gå styrket ut av disse dagene. Det vil også styrke matindustrien i Norge og peke vei fremover. Vi krysser samtidig fingrene for at meglingen går bra for LO og alle medlemmene.

Godt Landsmøte!

HILSNINGSTALE VED HARALD WIEDEN-HOFER, GENERALSEKRETÆR FOR EFFAT

Widenhofer holdt følgende hilsningsstale på engelsk:

Dear Colleagues,

I would like to express our sincere thanks for this invitation and your great hospitality. It is really a great pleasure for me to attend this important event. I would like to thank NNN for the excellent cooperation. And I would like to particularly thank Jan-Egil, who is one of the Vice Presidents of EFFAT and very much committed to our European and International work.

At a time of profound changes in the economic and social fabric of Europe, cooperation across European trade unions has never been more needed, especially in terms of fighting precarious work and social dumping and securing decent working conditions across Europe.

As GS of EFFAT I also bring you the solidarity from the 120 national EFFAT affiliates that are representing more than 2.6 Mio trade union members in the Agriculture, Food, Beverages, Tobacco and Tourism sector in Europe. Several of you know EFFAT and its work very well as they regularly and actively take part in its initiatives and policies, but some of you may still wonder: what is EFFAT and what it does?

How can we in Norway benefit from EFFAT work in Brussels? To answer this reasonable question, let me highlight a few examples of the work EFFAT carries out:

- We have set up more than 100 EWC. We provide expertise to them, capacity building to its worker members and oversee their functioning so that they can be an important instrument and complement to your TU work in the companies.
- We manage European social dialogue in nearly all the EFFAT sectors but tobacco.

The most recently launched of these social dialogs is the one in the Food and Drink sector which is representing more than 4,5 Mio. workers, the largest single industrial sector in the EU, which was inaugurated last year. Norway is part of this social dialogue as well.

Only six months after this launch, EFFAT has already secured EU funding to carry out a joint action in cooperation with the employers in the Food & Drink industry to enhance the attractiveness of the sector among young people, ensure succession planning as well as to promote the long term employability of an increasingly mobile workforce.

Also, we have reached a joint statement with the Food and Drink employers on the reform of the CAP. This Statement highlights the importance of Decent work, quality working conditions, appropriate worker training and health and safety in agriculture, as the EU Food and Drink sector relies very heavily on the EU agriculture sector for its production.

We also launched a joint initiative in order to get rid of food taxes.

EFFAT also brings your voice to the European High Level Forum on the better functioning of the food chain, and regularly advocates for quality work and social conditions along the food supply chain on a European and global scale. We are working on unfair contractual practices between the food and drink sectors and the large retailers that are squeezing and blackmailing food companies. EFFAT supports adequate EU regulation which provides for fair relationships in the whole food chain.

We are also bringing forward the discussion on CSR in the food and drink industry and shedding light on the first initiatives of social labeling. At a time when environmental labels are now a given and there are increasing discussions about an EU animal welfare labels, the discussion on labeling products with the social conditions under which they were produced is still a taboo. This is totally unacceptable.

EFFAT's group on a sustainable cocoa chain is also determined to make its contribution to the eradication of the worst forms of child labor on cocoa plantations and in Turkish hazelnuts fields: to do so, EFFAT has launched a series of rolling awareness-raising actions at chocolate processing plants including EWC so that workers can question their employers on child labor along the cocoa chain and request more transparency and involvement in the anti child-labor initiatives.

But let me come to a key topic of EFFAT's EU agenda, that is precarious work and the fight against social dumping. Due to an ongoing fragmentation and segmentation of the labour markets as well as due to the EU enlargement we are witnessing more and more workers doing the same job at the same workplace but being paid different salaries and being treated with different rights and conditions. Unequal treatment is one of the main reasons for social dumping. We have not overcome gender discrimination, yet a new major form of discrimination has appeared based on different employment relationships.

Unequal treatment is not only unfair, it also leads to stress, health problems and social exclusion of those who see their basic rights refused – such as access to credit and the ability of planning one's life – because they are locked in the substandard working conditions of precarious work.

In one of the most recent initiatives the Belgian government and the social partner have jointly brought an official complaint to the EU Commission on social dumping in the German meat industry which is still paying low wages of about 5 €hour. This Belgian initiative is not only an important but also a very new step forward as Belgian Government and social partner are fighting jointly for decent salaries in Germany.

But it is not the EFFAT Secretariat that is going to win this battle. It is EFFAT, with your strength, with the strength and commitment of our 120 affiliates and 2.6 million trade union members that can.

It is crucial that EFFAT knows about your initiatives and good practices in this field so that we can disseminate them – among others. Therefore EFFAT has set up a precarious work website. Please use it as a forum to share your experiences with other affiliates. They are facing the same challenges.

Let me highlight a couple of key essentials for fighting against social dumping:

1. If it's the same work, it's the same job - so it must come with the same rights and pay.
2. It is where you work that counts, not where you are from.
3. All workers in Europe must deserve decent minimum wage protection – either through collective agreements (our preferred option) or where this is not feasible through legislation.
4. All workers must be covered by collective bargaining - it is the most effective way to prevent people suffering in low wage work.
5. Employers must be held to account for their subcontracted workers.

These may seem difficult principles to uphold at times of crisis and austerity, but they are and have always been the basics of trade unions work, and they are more than ever valid today.

Workers in Europe are paying the price for a crisis that they did not cause and are hit hard by the austerity measures implemented by governments to rescue banks and calm greedy financial markets.

Extremely rich members of powerful elites in finance, politics and business have spent the last decade in many

countries promoting disastrous deregulation policies while the wage share of GDP has constantly shrunk over the past 10 years.

Now it has all gone wrong and they want to make working people with their modest incomes to clean up this mess.

Colleagues . Let us not lose sight of the truth:

- Wages are not the enemy of growth. They are the engine.
- CB is not part of the problem. It is part of the solutions.
- Precarious work does not promote better competitiveness. It promotes new discrimination and new working poor.
- Cutting ordinary jobs in tough times makes things worse, not better. Greece shows you cannot cut yourself to growth.
- We need a people first solution!
- Business is sitting on 700 Bio \$ in Europe. We have to get this money working again for investments and sustainable growth and decent employment.
- We need financial institutions not serving the casinos but serving real economy and a sustainable future.
- We have to close tax havens and need a Finance transaction tax.
- We particularly need a people first solution.
- We do not have an expenditure but a revenue problem.

But for this we need not less but more Europe.

a Europe

which accept and respect its cultural and national differences

which even promotes its cultural diversity

which teaches us that this kind of diversity makes us not poorer but richer

which respects that Norway is not a member of the EU, but which realizes as well that Europe very much needs a economically and socially strong Norway.

but also a Europe

which strongly pushes forward cooperation and democracy,

which respects industrial actions as one of the cornerstones of democracy

in which all workers are covered by CLAs,

in which fundamental rights have priority over economic freedom which provides safe jobs, decent salaries and better qualification for all and any kind of discrimination,

but also a Europe

which provides opportunities to young people

which prevents young people from dropping out of school and successfully entering the labour market,

more than 25% of young people in Europe are well qualified but without a job or a continuous training. This is a lost generation – a generation without any future!

We were successful in getting a EU «Youth Guarantee». Now we have to take care that each youngster are guaranteed a training or a job – at least 3 months after leaving the school. This is what the Norwegian and the European Social Model is really about! Employment rights, salary increases, decent living and working conditions have never fallen from heaven.

We have achieved remarkable progress

- because you have build trade unions like NNN
- because you have fight for fairness, justice and equal treatment jointly and
- because we have united our forces across the borders in solidarity.

This is the secret of our success.

This is our common responsibility for the future. So, let us stand up and together in NNN, EFFAT and IUF for a decent world everywhere.

Long live NNN!

HARALD WIEDENHOFERS TALE I NORSK OVERSETTELSE

Kjære kolleger,

Jeg ønsker å gi uttrykk for vår oppriktige takknemlighet for denne invitasjonen og for deres store gjestfrihet. Det er en stor glede for meg å delta på dette viktige arrangementet. Jeg ønsker å takke NNN for det utmerkede samarbeidet. Og jeg vil rette en spesiell takk til Jan-Egil, som er en av EFFATs visepresidenter, og som er svært engasjert i vårt europeiske og internasjonale arbeid.

I en tid med dype endringer i Europas økonomiske og sosiale strukturer har det aldri vært større behov for samarbeid blant europeiske fagforeninger, spesielt når det gjelder å bekjempe usikre arbeidsplasser og sosial dumping, og for å sikre anstendige arbeidsforhold i hele Europa.

Som generalsekretær i EFFAT bringer jeg dere også solidaritet fra de 120 nasjonale organisasjonene tilsluttet EFFAT, som representerer mer enn 2,6 millioner fagforeningsmedlemmer innen europeisk landbruk, reiseliv, tobakksindustri og mat- og drikkevareindustri.

Flere av dere kjenner EFFATs arbeid svært godt, siden dere regelmessig deltar i organisasjonens initiativer og programfelter, men noen av dere lurer kanskje fremdeles på: Hva er EFFAT, og hva gjør EFFAT? Hvordan kan vi i Norge dra nytte av EFFATs arbeid i Brüssel?

Dette er et rimelig spørsmål som jeg skal forsøke å svare på ved å fremheve noen eksempler på det arbeidet EFFAT gjør:

- Vi har etablert mer enn 100 europeiske samarbeidsutvalg. Vi yter ekspertbistand til dem og kapasitetsbygging for arbeidstakermedlemmer i disse utvalgene, og vi holder oppsyn med hvordan de fungerer, slik at de kan være et viktig verktøy for deres faglige arbeid i bedriftene og utfylle dette.
- Vi forvalter den europeiske dialogen mellom partene i arbeidslivet i nesten alle EFFATs sektorer, unntatt tobakkssektoren.

Den mest nylige av disse sosiale dialogene er den som angår mat- og drikkevaresektoren, som representerer mer enn 4,5 millioner arbeidere i EUs største enkeltstående industrisektor, og som ble iverksatt i fjor. Også Norge deltar i denne sosiale dialogen.

Bare seks måneder etter denne lanseringen har EFFAT sikret EU-midler til gjennomføring av et fellestilltak i samarbeid med arbeidsgiverne i mat- og drikkevareindustrien for å gjøre bransjen mer attraktiv for unge, sikre plan-

legging av overgang til neste generasjon arbeidstakere, samt øke mulighetene for langvarig sysselsetting av en arbeidsstyrke som blir stadig mer mobil.

Sammen med arbeidsgiverne i mat- og drikkevareindustrien har vi også utarbeidet en felleserklæring om reformen av EUs felles landbrukspolitikk. Denne erklæringen fremhever viktigheten av anstendig arbeid, gode arbeidsvilkår, riktig opplæring av arbeidere, og helse og sikkerhet i landbruket, siden EUs mat- og drikkevaresektor i sin produksjon er sterkt avhengig av EUs landbrukssektor.

Vi har også lansert et felles initiativ for å fjerne skatt og avgifter på mat. EFFAT bringer også deres stemme til EUs høynivåforum for bedring av verdikjeden for mat, og vi driver med jevnlig pådriverarbeid for å fremme kvalitetsarbeid og sosiale vilkår langs matverdikjeden på europeisk og globalt nivå. Vi jobber med å endre urettferdige kontraktsvilkår mellom mat- og drikkevarebransjen og de store butikkjedene som tvinger og utpresser matvarebedriftene. EFFAT støtter en hensiktsmessig EU-regulering som sikrer rettferdige forhold langs hele verdikjeden for mat.

Vi fremmer også debatten om bedrifters samfunnsansvar i drikke- og matvareindustrien, og vi setter fokus på de første initiativene til samfunnsansvarsmerking. I en tid da miljømerking er noe man tar for gitt, og det er en økende debatt om EU-merking for dyrevelferd, er det fremdeles tabu å diskutere merking av produkter med angivelse av de sosiale forholdene de har blitt produsert under. Dette er fullstendig uakseptabelt.

EFFATs gruppe for en bærekraftig verdikjede for kakao er også fast bestemt på å bidra til å bli kvitt de verste formene for barnearbeid på kakaoplantasjer og tyrkiske hasselnøttmarker: Med tanke på dette har EFFAT lansert en rekke rullerende bevisstgjøringsaksjoner på sjokoladeproduksjonsanlegg, også i tilknytning til europeiske samarbeidsutvalg, slik at ansatte kan stille arbeidsgiverne sine spørsmål om barnearbeid langs kakaoens verdikjede, og kreve mer gjennomsiktighet og engasjement i initiativer mot barnearbeid.

Men la meg nå ta for meg et nøkkeltema på EFFATs EU-dagsorden, nemlig usikre arbeidsplasser og kampen mot sosial dumping. På grunn av en pågående fragmentering og segmentering av arbeidsmarkedene, og på grunn av utvidelsene av EU, er vi vitne til at stadig flere arbeidere utfører samme jobb på samme arbeidssted, men til ulik lønn og med ulike rettigheter og vilkår. Ulik behandling er en av hovedgrunnene til sosial dumping.

Vi har ennå ikke fått slutt på kjønnsdiskrimineringen, og likevel har det dukket opp en ny, viktig type diskriminering basert på forskjeller i ansettelsesforhold. Ulikeverdige behandling er ikke bare urettferdig, men fører også til

stress, helseproblemer og sosial ekskludering av de som nektes sine grunnleggende rettigheter – slik som adgang til lån og mulighetene til å planlegge livene sine – fordi de er fanget av de annenrangs arbeidsvilkårene som kjenetegner usikkert arbeid.

I et av de mest nylige initiativene, innga den belgiske regjering og partene i arbeidslivet en felles offisiell klage til EU-kommisjonen om sosial dumping i den tyske kjøttbransjen, som fremdeles betaler lave lønner på omtrent 5 euro pr time.

Dette belgiske initiativet er ikke bare et viktig, men også et helt steg framover, siden den belgiske regjeringen og partene i arbeidslivet sammen slåss for anstendige lønninger i Tyskland.

Men det er ikke EFFATs sekretariat som kommer til å vinne denne kampen. Det er det EFFAT, med deres styrke, med styrken og engasjementet til våre 120 medlemsorganisasjoner og 2,6 millioner fagforeningsmedlemmer, som kan.

Det er viktig for EFFAT å kjenne til deres initiativer og gode praksiser på dette feltet, slik at vi kan spre dem – til andre. EFFAT har derfor laget en nettside om usikkert arbeid.

Bruk den gjerne som et forum for å dele erfaringene deres med andre medlemmer. De står overfor de samme utfordringene.

La meg framheve et par nøkkelpunkter i kampen mot sosial dumping:

- 1. Hvis det er det samme arbeidet, er det samme jobb – og da skal man ha samme rettigheter og betaling.**
- 2. Det hvor du jobber som teller, ikke hvor du kommer fra.**
- 3. Alle arbeidere i Europa må fortjene beskyttelse av en anstendig minstelønn – enten gjennom kollektive avtaler (vår foretrukne løsning) eller, der dette ikke er mulig, gjennom lovgivning.**
- 4. Alle arbeidere må dekkes av kollektive forhandlinger – det er den mest effektive måten å hindre at folk lider i lavtlønnsarbeid.**
- 5. Arbeidsgivere må holdes ansvarlige for arbeidere som jobber for dem via underleverandører.**

Dette er prinsipper det kan synes vanskelig å opprettholde i tider med krise og innsparinger, men de er og har alltid vært grunnleggende for fagbevegelsens arbeid, og

de er i dag mer gyldige enn noensinne. Europas arbeidere betaler nå prisen for en krise de ikke skapte, og de rammes hardt av innsparingsiltakene som iverksettes av regjeringer for å redde banker og berolige grådige finansmarkeder.

Ekstremt rike medlemmer av mektige eliter innen finans, politikk og næringsliv har tilbragt det siste tiåret i mange land med å fremme katastrofale avreguleringspolitikker, mens lønnsandelen av BNP har sunket konstant de siste 10 årene. Nå har alt dette gått galt, og så vil de at vanlige arbeidsfolk, med sine beskjedne inntekter, skal ordne opp i dette rotet.

Kolleger,

La oss ikke tape sannheten av syne:

- **Lønninger er ikke vekstens fiende. De er drivkraften.**
- **Kollektive forhandlinger er ikke en del av problemet. De er en del av løsningen.**
- **Usikkert arbeid fremmer ikke bedre konkurransevne. Det fremmer ny diskriminering og nye arbeidende fattige.**
- **Å kutte ned på vanlige stillinger når det er tøffe tider gjør ting verre, ikke bedre. Hellas viser at du ikke kan kutte deg til vekst.**
- **Vi trenger en løsning som setter folk først!**
- **Næringslivet sitter på 700 milliarder \$ i Europa. Vi må få disse pengene til å jobbe igjen for investeringer og bærekraftig vekst og anstendige arbeidsplasser.**
- **Vi trenger finansinstitusjoner som ikke betjener kasinoene, men realøkonomien og en bærekraftig framtid.**
- **Vi må stenge skatteparadis og vi trenger en skatt på finanstransaksjoner.**
- **Vi trenger spesielt en løsning som setter folk først.**
- **Vi har ikke et utgiftsproblem, men et inntektsproblem.**

Men for å løse dette, trenger vi ikke mindre, men mer Europa.

...et Europa:

som aksepterer og respekterer sine kulturelle og nasjonale forskjeller.

som til og med fremmer sitt kulturelle mangfold.

som lærer oss at denne slags mangfold ikke gjør oss fattigere, men rikere.

som respekterer at Norge ikke er medlem av EU, men som også innser at Europa har et stort behov for et Norge som er økonomisk og sosialt sterkt.

... men også et Europa

som er en sterk pådriver for samarbeid og demokrati,

som respekterer streik som en av demokratiets grunnsteiner

der alle arbeidere er dekket av kollektivavtaler,

der grunnleggende rettigheter har høyere prioritet enn økonomisk frihet

som sørger for trygge arbeidsplasser, anstendige lønninger og bedre kvalifikasjoner for alle, og ingen form for diskriminering,

...men også et Europa

som gir ungdommen muligheter

som forhindrer at unge dropper ut av skolen, og sørger for at de får en vellykket inntreden på arbeidsmarkedet.

Mer enn 25 % av Europas unge er godt kvalifiserte, men mangler jobb eller videre opplæring.

Dette er en tapt generasjon – en generasjon uten framtid!

Vi lyktes med å få til en ungdomsgaranti for EU.

Nå må vi sørge for at all ungdom er garantert opplæring eller jobb – innen maksimum 3 måneder etter at de forlater skolen.

Det er dette den norske og europeiske sosiale modellen i bunn og grunn dreier seg om!

Jobbrettigheter, lønnsøkninger, anstendige leve- og arbeidsvilkår er noe som aldri har kommet dalende ned fra himmelen.

Vi har oppnådd bemerkelsesverdige framskritt
- fordi dere har bygget opp slike fagforeninger som NNN
- fordi dere sammen har slåss for rimelighet,
rettferdighet og likeverdig behandling
- fordi vi har forent kreftene våre i solidaritet på tvers av
landegrensene.

Dette er grunnen til at vi har lykket. Dette er vårt felles
ansvar for framtida.

La oss derfor reise oss og stå sammen i NNN, EFFAT og
IUF for en anstendig verden overalt.

Lenge leve NNN!!

Dagsordens pkt. 2. Konstituering

Lederen ga ordet til fullmaktskomiteens formann som
viste til innstillingen fra komiteen.

Innstillingen ble enstemmig godkjent.

Konstitueringen skjedde i tråd med forslaget fra lands-
styret. Navneopprop viste at det bare var ett forfall, og at
det dermed er 182 stemmeberettigede i salen.
Dagsorden ble slik, etter forslag fra landsstyret:

1. Landsmøtets åpning.
2. Konstituering
3. Beretning 2009-2012
4. Muntlig beretning
5. Regnskap 2009-2012
6. Internasjonal solidaritet
7. Den politiske situasjonen
8. Den faglige situasjonen
9. Forbundets organisasjon
10. Forbundets vedtekter
11. Innkomne forslag
12. Bevilgninger
13. Valg
14. Avslutning

Landsstyrets forslag til forretningsorden ble også
enstemmig vedtatt:

1. Landsmøtet er åpent unntatt når møtet vedtar noe
annet
2. Til å lede møtet velges tre ordstyrere. Til å føre
protokollen velges fire sekretærer.
3. Ingen har rett til å få ordet mer enn to ganger

**i samme sak. Taletiden er syv minutter første
gang og fem minutter andre gang, unntatt for
innledningsforedrag og redegjørelser fra lands-
styret. Ordstyreren har, når han/hun finner det
påkrevd, rett til å stille forslag om ytterligere tids-
begrensninger og strek med de inntegnede talere.
Til forretningsorden gis ingen ordet mer enn en
gang og høyst to minutter til hver sak. Represen-
tanter skal tale fra en bestemt plass i salen.
Ordstyreren kan fremme forslag om endring av
rekkefølgen på sakene på dagsorden
under møtet.**

4. Forslag må leveres til ordstyreren via lesebrett,
undertegnet med vedkommendes navn og navnet
på den avdeling han/hun representerer. Innsendte
forslag, som ikke opptas av noen representant,
bortfaller. Intet nytt forslag kan opptas etter
at det er vedtatt strek med de inntegnede talere.
Forslag som ingen forbindelse har med de på
dagsorden oppførte saker, kan ikke behandles.
Alle beslutninger avgjøres med alminnelig flertall.
I tvilstilfeller, eller når 10 representanter forlanger
det, foregår avstemningen med navneopprop,
eller elektronisk via lesebrett.

5. I protokollen innføres bare forslag, talere,
avstemninger og vedtak.
6. Protokollen leses opp ved hvert møtes begyn-
nelse og for siste gang ved dets avslutning.
7. Protokollen fra siste dag godkjennes av
forbundsstyret.

Som møteledere ble valgt Anne Berit Aker Hansen fra administrasjon, Hans Johan Dahl fra administrasjon og Erik Hagen fra landsstyret.

Følgende fire ble valgt til møtesekretærer: Bjørn Tore Kyllø, administrasjon (leder), Ann Elise Hildebrandt, administrasjon, Ann Therese Jacobsen, avd 7 Oslo og Akershus og Ingunn Ekremsæter, avd 327 Sogn og Fjordane indre.

Disse ble valgt inn i redaksjonskomiteen: Eystein Gaare, administrasjon, Nina Hansen, avd 79 Vesterålen, Terje Utstrand, avd 10 Sør-Trøndelag, Egil Torland, avd 18 Rogaland og Bente Løvås fra landsstyret, med Bente Birke-land fra administrasjon som sekretær.

Følgende ble valgt inn i tellekorpset: Tore Nielsen (leder), Viggo Sennesvik, Janne Halvorsen, Ann-Iren Karlsen og Jon Erik Lyng, alle fra landsstyret.

BRETTINSTRUKSJON

Etter en halvtimes pause samlet delegatene seg igjen klokken 16.35 til intensiv innføring i bruk av Ipad. Instruktør var svenske Mats Kristiansen, som hadde ni såkalte superbrukere i salen. De hadde nok å gjøre med å rett- lede delegater med minimal erfaring med lesebrettet.

Kristiansen forsikret at han hadde brukt samme metoden på lignende forsamlinger tidligere, og lovet at i løpet av et par landsmøtedager ville det meste gå greit.

Instruksjoner finnes også på NNNs nettsider.

Seansen og første landsmøtedag ble avsluttet klokken 17.05.